

0-15

Notes on the Lepa, and the Chieftainship

1/4

Balepa-ba Rametse a thôbêla.

K34/26

Meetse xa a tsebye ke motho xe e se yêna monya Thobêla.

Xo re: "Molepa" ke xore mmopi wa dipitša. Balepa ba boya bokxalaka. Fêêla xa xo tsebye xobane nna ba tlile leng mono. Se se tsebyaxo ke xore xa ba na kxoši. Seo ba tsebyang ka sôna ke xore e be e le barudi ba dithšipi xape e le babupi ba dipitša le mašapêlô le di thiswana le merifi.

Merifi le lešapêlô di be di ratexa kudu.

Lesapêlô e be e le seipone sa bôna xape ba be ba re xe kxwedi e dutša ba lebêlêla ka lešapelong ba thšetše meetse. Ka ona meetse ao ba be ba kxôna xo bona ngwedi o mofsa pele xa batho kamoka. 'Mme xe ba o bone, byôna bošexo byo, by tla lala ba phalolwa di hlôxô ke maxare xore bore xe bo re ke a sa, le hwetše dihloxo tša bona diphadima kamoka.

2 Ke mo o tla xo kwa ba kxalabye ba re: "ngwedi o dutše. Maabane e be e le wa Balepa, lehono ke wa nena batho kamoka. E tšwa ba siya xo re ke wa rena "Basetse" Kaxobane Balepa le bôna ba be ba re "Basetse".

Xe o ka re Molepa, ba befelwa kudu ba rata xe a re "Banyai". Xôna o tla hlabelwa dikxoxo.

Le see melao ya bona e sa tsebye kamoka feela e mengwe melao ya bona še:

Lešakeng la molepa xo be xo sa tsoxele motho xe e se bona ka noši. Xe o be o ka tsoxela lešakeng la Balepa o be o lefa ka kxomo. E ba re xo ya ila. Xo ila xa bona šefa:

3 E ba re xe motho a ka tsoxêla ka mehla masakeng a bona o be a tla hwetsa kxomo mohlomongwe hwile xomme a ba tsebiša taba yeo. Mme e be e tla re kaxobane Balepa ba be ba re xa ba ji nama ya xo hwa, ba lahla nama yeo ya kxomo.

Xe ba be ba hweditše kxomo e hwile a ba e kxaola molala xore batho ba hlome e ke kxomo yeo e bolailwe. Ka xo k r'yala a ba fihla lehu la dikxomo tša bôna.

Wa bobedi molao še:-

Xe Mosetse a be a ka tsewa ke molepa, a be a re mohla kxwedi e dulang, ba re xe ba beola basadi le bana; ngwetši yela ya mosetse e be e e phulelwa ntlo mme ya nthsa hlôxô e le ka xa re xa ntlo ka lešoba ba e beola. Ka xo r'yalo e ba re ba tlošitše "bosetse bya xo nkxa mokamo".

Boraro
Wa/ molao šo:-

4 Xe motho a be a lwala, mme ba bôna xobane o babya kudu e ba ritêxêtša; kaxobane e ba sa nyake xo bona motho wa bona a e hwa a sa ele madi. Motho le kxomo e be e le selo se tee Balepeng. Ke ka baka leo o no xo kwa Balepa ba fela ba re! Kxomo-Motho.

Xona mo polaong ya balwetši monna e mongwe o kile a kxethwa xo ba moritexetši wa batho kaxobane e be e le senatla sa monna. Xwa iša mengwaxa e se mekae monna yeo a swarwa ke bolwetši bya letadi mme ya re ka xe a be a tseba xobane o swanetše xo tla bolawa a loxa maano a xo thšaba. A re mohla a tseba xobane o swanetše xo tla bolawa a tloxa bošexo mo a bexo a dula xôna (Thlatlaxanya) a thsabela xa mothiba mo a tšebileng xobane a ka seke a tla a swarwa ke motho. Kaxobane mothšabi a sela noka o pholoxile. Ba re: o tswala o hlohlorê.

5 Molao wa boraro. Ke wa xo re mosadi xa a swanela xo tsêna lesakeng kaxobane ke sebila xape o na le malwetši a mantši a fetelang dikxomo. Xape dikxomo dika šôhla, xape dikxomo di ka hulwa ke manaba xoba mahlohloimi.

Xo bewa xa kxoši.

Xe sethšaba se bona xobane kxosi ya sôna e tšofetše xa e sa tseba le dipheko tša naxa; ba be ba e laêla xore e fe ngwana wa yôna boxoši yo a swanetšeng xo tšeya setulo sa xaxwe.

Xe kxoši e dumetše, e tla bitša bakxomana kamoka ya re: morwa waka se mang-mang a a tšeyo boxosi nna ke tšofetše. Ka xo r'yalo ke xo re morwa wa xaxwe ke lona lebaka leo o tla ba a tseba

K34/26

dipheko kamoko tša boxošing.

6 Morwa xoba merodi wa kxoši yo a tlaxo tšiya boxoši o tla laelwa xore a tsenê ka ntlong a hlwe a bona kxoši letšatši kamoka; mme ka le le latelang o tla tloxa le batseta ba xaxwê a yo tšama a bona maxosi a mangwe o tla balelwa dikxwedi xo re ka kxwedi e kete o be o boile mono xae.

Ka yôna kxwedi yeo, kxoši e swanetše xo hwa xo tee le motseta e moxolo wa yona (se jedi sa kxoši). Mme xe kxosi e hwile, ba tla e bua sefahloxô sa ya yona ba se phutha mme ba se apeša thata ya kxokolo xoba lexapa.

Mohla ngwana wa yona a boyang o tlile xo bula ntlo yela tataxe a hwileng ka xare xa yôna. Feela se a se ya swanelang xo se dira ke xo khurupulla sefahlo sa moho (kxoši). Mme xe kxoši e hwile, ba tla e bua sefahloxô sa ya yona ba se phutha mme ba se apeša thata ya kxokolo xoba lexapa.

7 Mohla ngwana wa yona a boyang o tlile xo bula ntlo yela tataxe a hwileng ka xare xa yôna. Feela se a se ya swanelang xo se dira ke xo khurupulla sefahlo sa moho (kxoši) o tla hwetša se šetše se phuthilwe ka molao. Mme e tla re xe a butše ntlo yela bokxomanaz ba tla ba mmonthša mokxopa wa sefahloxo sa tataxwê. Ke xona a tla xo thoma xo bitswa thôbêla ka lôna letšatši leo.

Xe kxoši e hwile lenyaxa, batho ba tla tsebišwa xore e a lwala mme xe e šetše e bolokelwe ke xôna batho ba tla xo tseba xobane kxoši e hwile.

Dikxoši kamoka di bolokwa Bađimong. Xape xona mo bađimong xa xo ke xo ya motho le mohla o le mong.

Bađimong xa kxoši ye ngwe mosimanyane e mongwe wa makoko o kile a ya. 'Mme se se ileng sa mo tlabo kudu ke xe a ile a sitwa xo tloxa a beya a fetša matšatši e dutse xôna mo.

8 Se se mo makaditšing kudu kudu ke xe a be a bona dijô ka thswanêlô feela motho yo a bexo a mo fa tsôna a se ya mmone o be a e ja. Mafsi maxobe le dinama xape a a lelwa le xaxo a bile a apara le naxa la dipela.

8 cont.

O be a robala ka ntlong yeo a e hweditšeng.

Seo se tlabileng batho, ke xore o boile a xwametšwe kudu,
e etšwā a be a bolela xore o be a ija tša xo nōna.

Tataxwê o ile a nthša kxomo ya xo yo phuphutha xore
ngwana wa xaxwê a boye xae.

Le lehono felo mo xo ya thsɛbexa.